

Beogradskie Novine

Br. 275.

BEOGRAD, nedjelja 7. oktobra 1917.

Izaze: dnevno u jutro, ponedjeljkom poslige podne.

Pojedini brojevi:

U Beogradu i u krajnjim zapadnjim od 6. i kr. četv. po cijeni od . . . 6 helera
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji po cijeni od . . . 10 helera
Izvaz ovog područja po cijeni od . . . 12 helera

Mjesečna preplata:

U Beogradu i u krajnjim zapadnjim od 6. i kr. četv. za bojne i slavne pošte . . . 2-
U Beogradu sa dostavom u kudu pošte . . . 2-50
U Hrvatskoj-Slavoniji, Bosni-Hercegovini i Dalmaciji . . . 2-50
U ostalom krajnjim Austro-ugarska monarhija . . . 2-50
U Inostranstvu 4-50

Uredništvo: BEOGRAD, Vuka Karadžića ul. broj 10. Telefon broj 83.
Uprava i primanje preplate: Topličin venac broj 21. Telefon broj 25.
Primanje oglasa Kneza Mihajla ul. broj 38. Telefon br. 245.

Godina III.

Ratni izvještaji.

Izvještaj austro-ugarskog glavnog stožera.

Kb. Beč, 6. oktobra.

Na odsjeku GORE S. Gabrijela slomio se predveče preduzeti talijanski napad.

Inače nema ništa da se javi sa jednog bojišta.

Načelnik glavnog stožera.

Izgledi na mir.

U punom i pravom smislu riječi stoji pred odlukom u vremenu, kojeg sada preživljivimo, pitanje — „zimski rat ili pregovori za mir“. Svakim danom može se znati, kojim proizlaze iz duboko osjećane potrebe svih naroda, da se današnja oboruna Evropa sve po malo pretvoriti u Evropu opštег sporazuma. Već toliko puta naglašena volja za mir središnjih vlasti, koja je ujvek proizlazila iz spoznaja svoje vlastite neslomljive snage, potvrđena je ponovo ovih dana znamenitim govorom grofa Czernina, a papina ponuda za posredovanje kod sporazumnih vlasti predstavlja takodje korak dalje na putu, koji bi mogao da vodi iz vreve i krvi ka boljom budućnosti.

Skoro vrijeme podučice nas u koliko je ovo sjeme palo na plodnu zemlju. Kao uvijek i ovog puta potpuno je u rukama sporazumnih vlasti, da prihvate misao sporazuma i pominjenja, koja je proizašla od strane središnjih vlasti i Svetog Oca Pape, i da joj dadu konkrete forme. Usporedimo li osobito izjave grofa Czernina sa zahtjevima sporazumnih vlasti, ispunjeni su svijet, po kojima bi bili mogući pregovori. Sve ono, što zvaničnici u Londonu smatraju za potrebno za osiguranje budućeg svjetskog mira, jasno je precizirao u svom govoru car, i kralj. ministar izvanjskih dijela. Grof Czernin izjavio se otvoreno kao pristaša ideje međunarodnoga razoružanja i kao pristaša mirovnih sudova, pa se sam približio tačnije ovoj ideji i jasno očrtao u koliko bi bila Austro-Ugarska sprema, da pristupi njenom ostvarenju. Njegovo je mišljenje bilo u ovaj stvari, da bi smanjenje međunarodne ratne spreme poslije rata već u onom slučaju bilo postignuto, kad bi se svelo na onaj stupanj, na kojem je bilo godine 1914. Otuda se vidi, da grof Czernin radi promišljeno i da nije slijepo uletio, što će svakako iznenaditi mnoge utopiste, koji sve gledaju u ružičastoj boji. Ali u isto vrijeme postaće svakome jasno, u koliko su dogadjaji poslednjih tri godine pomakli sve perspektive. Samo u spoznaju velikih tereta, koje je ovaj rat navalio na svakog pojedinca, mogao se on usuditi, da stanje od godine 1914., koje su mnogi teško osjećali radi njegovih velikih vojničkih tereta, pri-

Car Wilhelm Hindenburg. — Skrhani talijanski napadi.

Nov papin pokušaj za posredovanje.

kaže kao ono idealno stanje, koje bi prema sadanjem stanju stvari značilo isto što i efektivno smanjenje opštete naoružanja.

Mora se, kako smo već rekli, očekivati, koje će stanovište zauzeti neprijatelj središnjih vlasti prema posljednjim pokušajima, da se dodje do mira. Kao što obično u životu strada svako, ko je pošten i iskrein, nije isključena mogućnost, da će sporazumne sile, a u prvom redu Engleske smatrati i ocijeniti prijedlog za mir središnjih vlasti i ovaj put kao znak nemoći.

Šta više može se dogoditi, da vješto izbačena ova sumnja u državama sporazumnih sila pobudi pouzdajanje i prema tome produži rat, pa bi prema tome položaj postao prije gori nego bolji.

Još se ujvek odgovor u Londonu i Parizu, kojima je ovaj rat već davnio postao lično njihova stvar, bore za argumente, kojima bi mogli opravdati ovaj rat i svoju politiku. Nije slučaj, da je baš u času, kada pitanje mira zanima sve narode, poznati zagovornik rata Asquith držao govor, kakav ne bi bio mogao držati ni u početku rata, a ne treba zaboraviti, da je onaj Winston Churchill, kojega je Lloyd George prije nekoliko mjeseci primio u kabinet samo radi njegovog vašarskog govorčića, nedavno bijesno govorio za rat, kao da nije daleko čas, koji će donijeti sporazumu konačnu pobjedu. Iz opšte vrele vremena, sve se jasnije izvija spoznaja, da se u ovim danima vodi sa nejednakim oružjem borba za i protiv rata. Vatikanški posredovni prijedlog, koji je bez sumnje porekao iz iskrene čovječnosti i poštena volja za mir središnjih vlasti jednako udaraju na oklop, kojega su moćnici u državama sporazumnih sila kao željenu obruč stavili oko svojih naroda. Za sada se čini, da nigdje nema ni najmanje prolaža preko ovog bedema koristiljublja i oholosti, kojim bi mogli da se sretne milijuni onih, koji žele mir s jedne i s druge strane. Zato moramo da vodimo drugi borbu sa jednakom odlučnošću, kojom smo pobijedili i na bojnom polju: da se borimo za mir, koji će biti dosta potocima prolivenog krvi.

Nova papina akcija za mir.

Upućivanje odgovora središnjih vlasti sporazumnim silama.

(Naročiti brzovoj „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 6. oktobra.

„Petit Parisien“ javlja, da je odgovor središnjih vlasti, koji je papa uputio sporazumnim silama, predat belgijskoj vlasti u utorak, a ova ga je odmah poslala francuskoj vlasti. Odgovor

ri su sprovedeni jednim objašnjenjem kardinala Gasparia, koje pruža mogućnost, da se povede dalja debata i razgovori putem posrednih lica. U svome objašnjenju izjavljuje Gaspari, da mu odgovori izgledaju pogodni, da mogu poslužiti kao osnova za mirovne pregovore.

Odustanak od Elsas-Lotaringije?

Govor Poincaréa.

(Naročiti brzovoj „Beogradskih Novina“)

Zeneva, 6. oktobra.

U Lorientu je Poincaré držao govor, koji, po saopštenju pariskih listova, sadrži između ostalog u sebi obrat, da će se Francuska eventualno zadovoljiti pobjedom francuskih ideja i francuske kulture, ako se svi ratni ciljevi ne bi mogli postići.

Pariske skupštine za sporazumno mir.

(Naročiti brzovoj „Beogradskih Novina“)

Haag, 6. oktobra.

U Parizu su 30. septembra u devetnaest arondissementa na trideset i dva mjesta izvan grada održane skupštine, koje su donijele dnevne redove u kojima su sprovođeni jednim objašnjenjem kardinala Gasparia, koje pruža mogućnost, da se povede dalja debata i razgovori putem posrednih lica. U svome objašnjenju izjavljuje Gaspari, da mu odgovori izgledaju pogodni, da mogu poslužiti kao osnova za mirovne pregovore.

Rusija poslige revolucije.

Beznađejan položaj u Rusiji.

Mišljenje jednog engleskog publiciste.

Kb. Beč, 6. oktobra.

Lovat Fraselički, se smatra kao dobar poznavalac Istinske, opisuje u „Daily Mail“-u položaj Rusije kao skoro beznađejan. Činilac, koji će vladati neće biti ni Kerenski, ni radnički i vojnički savjet, ni vojska, nego glad. Druga je teška sposobnost finansijski položaj, koji je ravan snu ještina polođajem. U tolkoj se injeri sad štampani papirni novac, da se već osjeća nestaćica i u artiji, te se štampani samo novčanice od 250 rubalja. Poslige opisa skroz bolesnog slanja u vojski i u političkom rādu Lovat završuje: Ja u tamoj Rusiji ne mogu da vidim ni jedan zračak svjetlosti. Na prvom mjestu s ovoj milijuni vojnika, potpuno bez vojničkog duha, koji se samo polako može ponovo oziviti, a u pozadini je avetinja glad.

Rusija poslige revolucije.

Beznađejan položaj u Rusiji.

Mišljenje jednog engleskog publiciste.

Kb. Beč, 6. oktobra.

Lovat Fraselički, se smatra kao dobar poznavalac Istinske, opisuje u „Daily Mail“-u položaj Rusije kao skoro beznađejan. Činilac, koji će vladati neće biti ni Kerenski, ni radnički i vojnički savjet, ni vojska, nego glad. Druga je teška sposobnost finansijski položaj, koji je ravan snu ještina polođajem. U tolkoj se injeri sad štampani papirni novac, da se već osjeća nestaćica i u artiji, te se štampani samo novčanice od 250 rubalja. Poslige opisa skroz bolesnog slanja u vojski i u političkom rādu Lovat završuje: Ja u tamoj Rusiji ne mogu da vidim ni jedan zračak svjetlosti. Na prvom mjestu s ovoj milijuni vojnika, potpuno bez vojničkog duha, koji se samo polako može ponovo oziviti, a u pozadini je avetinja glad.

doznao je još iste noći šta se događa, te se mogao pribrano rješavati li da bježi ili da ostane.

Iznenadjen sam bio prizorem, na koji sam našao, kad sam u jutru, 17. novembra, oko 7 sati izšao na ulicu. Sveti vjeg, svi jednim pravcem prema „Slaviji“, svaki nosi sobom koliko je mogao ponijeti i što je na brzaku mogao spremiti. Upitam prve, koji su bili malo zastali, što je to i kada hitaju. „Eto šta je, begamo“ — odgovor je i produžiće put litino prema „Slaviji“. Pohitam prvo u presbiti, — zatvoreni. U tom trenutku mi je bilo sve jasno, pa i noćna topovska pucnjava. Trkom sam stigao do uprave grada, u obližnjoj ulici, — i ona zatvorena. Pobjegoše, dakle, prvi oni, koji su trebali da budu posljednji. Na Terazijama zatvorene sve radnje i gospodine, svjet vjeg, pješice, u fikserima i običnim kolima. Zastao sam i posmatrao za nekoliko trenutaka ovaj jezovit prizor. U tom trenutku otpočeo neka pucnjava, slična topovskoj, ali se granate nijesu čule niti se po zvuku mogle ocijeniti, odakle ta pucnjava dolazi. U onoj vrelije pucnjavica vratin se i ja prema „Slaviji“. Tu sam tek mogao saznaći pravi položaj, u kome se nalazio Beograd tog trenutka. Odbraćena Beograda se prije ponoći povukla s Torlaka na nove položaje ispod Kosmajja, a sve vlasti napustile su grad odmah poslige pola noći; Beograd je u jutru 17. novembra osvanuo bez državnih vlasti, ostavljen je bio samom sebi, a gradjanstvo u njemu, neobavješteno o svemu, bilo je upućeno da se opredjeli po svom zdravom razumu, — bjegeći ili ostati.

Poslige deset sati te noći komandanta s Torlaka izvjestila je upravu grada Beograda, da se Beograd napušta i vojska povlači zajedno sa žandarmijom, koja se nalazila u gradu; jednovremeno je bilo naredjeno, da i sve vlasti i pojedina odjeljenja državne nadležnosti, koja su se nalazila u Beogradu, odmah napuste grad, da se upute u Mladenovac, gdje će ili vozovati čekati, odakle će produžiti put za Niš. U najvećoj žurbi je ova naredba bila do ponoći izvršena. Gradjanstvo, bar njeni vrlo veliki dio, nije o sve tome tako ništa znalo; samo neznatan broj gradjanstva, i to onaj u središtu grada,

Mi smo daleko od onoga, s čim je revolucija otpočela. Ja vjerujem u budućnost Rusije, ali jednovečeno strahujem, da zemlja ide u susret periodu strahovitih dana. I baš taj period može najtežim načinom uticati na stvar sporazumnih sila, koja je ujedno i stvar Rusije. Vrijeme je došlo, da naši državni i listovi prestanu govoriti o velikom uspjehu ruske revolucije. Rat je bio rat sa dva glavna fronta.

Na jednom je iznadno neprispjelo uspeje, a nije ni izveo odlučujući udar. To je pravi sadanj značaj ruskog sloma. Ma koliko snažno tukli Nijemce na zapadnom frontu, mi ih ne možemo prisiliti, da napuste svoja istočna osvajanja. Ako bi zapadni saveznici povratio svoje izgubljene zemlje, a bili bi primorani da dozvole, da Njemačka potrazi sebi naknadu pod ruševinama slomljene i propale Rusije, to onda ne bi bila ona Evropa, za koju smo se mi borili. Mi s toga moramo popraviti naš ratni plan, jer je, s Rusijom ili bez nje, više nego ikad u stvaru zapadnih saveznika i Sjedinjenih Država, da učine ono što do sad nijesu, da slobodju vlasti i slobodju Njemačku.

Pregovori o koaliciji.

Kb. Petrograd, 6. oktobra.

Petrogradska telegrafska agencijajavlja: Juče su se cio dan vodili pregovori o sastavu koalicionog kabineta, ali su našli na nepredviđene teškoće. Moskovski industrijalci su navodno izjavili, da je obrazovanje parlamenta demokratskom konferencijom nov fakt, koji mijenja politički položaj. Oni su mišljenja, da je predhodni parlament ozbiljna smetnja za obrazovanje jakih vlasti. S toga se u veće pristupilo pregovorima s drugim grupama, a na prvom mjestu s petrogradskim kadetima. Danas će se u cilju stvaranja kompromisa sastati članovi vlade s moskovskim industrijalcima i petrogradskim kadetima, i da se pet izabranih članova demokratske konferencije. Listovi naziru, da je glavni zaključak gradjanskih elemenata za stupanje u koaliciju taj, da odgovornost vladina prema središnjim vlastima zauzme predhodni parlament.

Izbor članova za prethodni parlament.

Kb. Petrograd, 6. oktobra.

Petrogradski brzovoj uredjavaju: Demokratska konferencija je sa 531 protiv 240 glasova rješila, da izabere 305 članova za prethodni parlament. Novi listovi u Rigi.

Kb. Kopenhagen, 6. oktobra.

Kako korespondencijska „B“ doznaće, izlaze su 4. oktobra prvi put novoosnovane

vane letske novine pod imenom „La-weest-hu Aviso“ (Riške letske novine), a 8. oktobra iziće će Riške Novine.

Strajk željezničara u Rusiji.

Kb. Petrograd, 6. oktobra.

Pošto vlada vrlo sporo proučava zahtjeve željezničkih službenika za pozivnicu njihovih nagrada, to su željezničari rješili, da od 7. obustave cijelokupni željeznički saobraćaj, izuzimajući vojničke transporte.

Radoslavov o ratnim ciljevima Bugarske.

(Naročiti brzovoj „Beogradskih Novina“)

Berlin, 6. oktobra.

Ministar predsjednik Rada i poslovav je primio zastupnika „Vossische Zeitung“, kome je ovo izjavio:

N

svećenstvom. Tada je narod izabrao bugarske vladike, a mi jednog srpskog.

Dalje je Radostav rekoao:

Mi smo neprijatelji Venizelosa, a prijatelji kralja Konstantina, čija je politika protivna politici Venizelosa. Mi bi bili goči, ako bi u staroj Grčkoj izbio haos i, ako bi tada Nijemci preuzeли ofenzivu, da napadnemo u većoj mjeri istočnu vojsku sporazurnih sila i da je bacimo u more, pa da možda tako u zajednici s kralju vjernom Grčkom vratimo joj ustavnog kralja.

I s Turcima se mi nalazimo u potpunom sporazumu. Nijesu istimite vijesti o graničnim sukobima. Ja sam uvjeren, da Turci i Nijemci neće mirovati, dok se Bagdad, ta životna tačka, ne povrati. Bugari bi bili uvek goči, da Turcima pomognu u tim operacijama, ako bi nas pozvali.

Akcija za mir.

Pripreme za demobilizaciju u Engleskoj.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Amsterdam, 6. oktobra.

"Times" javlja: Englesko je ministarstvo rada, zajedno s ministarstvom vojnim, otpočelo, da izrađuje nove za demobilizaciju poslike rata. Jednovođeno se imaju iznaci srešta i putevi, da bi vojnici, kad budu iz svojih vojničkih jedinica poslike rata pušteni, mogli odmah naći sebi odgovarajuće zanimanje u gradjanskome životu.

Njemačka.

Carevo ručno pismo maršalu Hindenburgu.

Kb. Berlin, 6. oktobra.

Wolffov ured javlja: Car je uputio maršalu pl. Hindenburgu ručno pismo ove sadržine:

Moj dragi maršale! Danas, kad načijete sedamdesetu godinu života, sajjem vam moje topile i srušene pozdrave. Želim, da još mnoga godina budete u punoj svježini očuvani meni, vojsci i stotinu. Želja mi je moj dragi maršale, da vam stvorim jednu licenu radost. Znam, da vas vjerni drugarski odnosi vezuju s oldenburskim pješadijskim putom br. 91, čiji ste odlični zapovjednik bili i čijoj ste izvježbanosti za rat i vi vaše sile posvetili, a koja se izvježbanost sad tako sjajno pokazala, te vas zato stavljaju a la suite toga puka. Glad, ni stan, 2. oktobra 1917. Viljem.

Italija u ratu.

Novi tip letilica u Italiji.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Berlin, 6. oktobra.

Iz Lugana se javlja: U Miljanu su činjeni pokusi sa jednom letilicom, pola balon, pola aeroplana, koji su imali vanredni uspjeh.

Amerika u ratu.

Peruanska posada na njemačkim brodovima.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Frankfurt, 6. oktobra.

Iz Lime javljaju, da je peruanska vlada odredila peruansku vojnu posadu za njemačke brodove, da ovi ne bi umakli.

Priznanje protektorata Japana nad Kitajem.

Kb. London, 6. oktobra.

"Daily Telegraph" javlja, da su između Sjedinjenih Država i Japana izmijenjene note o međunarodnim odnosima, između ostalog o japskom protektoratu nad Kitajem i kretnju japanske flote u Tihom Oceansu.

koriti se naredbama austro-ugarskih vlasti. Dalje je riješeno, da se obrazuje gradjanska patrola radi zaštite gradjanske imovine od nevaljajnog svijeta. Sve je to riješeno u miru i redu i u podne su se gradjani razišli svojim kućama, da obavijestite ostali svijet, da se nema čega plašiti. Ali je to bilo uzalud. Kuće i dućani bili su zatvoreni, ulice su bile puste a noć su gradjani sa svojim milinom i dragim u strahu očekivali.

U srijedu 19. novembra (2. decembra) u 8 sati i 25 minuta dojavaše pred dvor pet austro-ugarskih konjanika sa jednim podnarednikom. Malo zatim dojurili su u otvorenom automobilu tri oficira — sa dva vojnika, a za njima 5–6 konjanika. Oni su svih došli topčiderskim drumom, od Ostružnice.

Svi su se zaustavili pred starim konakom, otvorili kalauzima kapiju. Tri niža oficira i nekoliko konjanika udješo u dvorište, a tri konjanika i automobil ostaloše pred dvorem na ulici. Pošto je sva austro-ugarska izvidnica, prolazeći kroz grad i vraćajući se prema konaku, bila sa svim miru i pozdravom, gradjanstvo ljužano optuživalo, svijet je postajao slobodniji i počeo se priklupljati oko dvora; tako je oko 10 sati moglo biti od "Londona" do "Moskve" oko 3000 duša. Sav taj svijet stajao je i šetao desnom stranom troleo prema dvoru. S čas na čas pristizalo je po nekoliko konjanika sa jednim ili dva oficira. Oficiri su odmah ulazili u dvor, a konjanici su ostajali na ulici od "Londona" do "Moskve".

Tačno u 11 sati istaknuta je na kartici starog dvora austrijska crno-žuta zastava, a na novom dvoru, na balkonu koji gleda u star dvor, istaknuta je manja magjarska zastava.

Wilson protiv odluka pariske privredne konferencije.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Basel, 6. oktobra.

"Morning Post" javlja iz Washingtona: Predsjednik Wilson uputio je sporazumnoj silama notu, kojom traži da se ukinu odluke pariske privredne konferencije, a koje se tiču trgovinskog rata poslike za klijenčenog mira.

Demonstrativno polaganje mandata aržantskih socijalista.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Buenos Aires, 6. oktobra.

(Havas). Parlamentarna grupa socijalista je riješila, da položi svoje mandate s toga, što je prekid s Njemačkom riješen bez pristanka socijalista.

Širenje velikog štrajka u Argentini.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Buenos Aires, 6. oktobra.

Radnici u pristaništu su se priružili štrajku željezničarskih radnika.

Obustavljanje izvoza žita za sjevero-europske neutralce.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Rotterdam, 6. oktobra.

"Nieuwe Rotterdamsche Courant" javlja iz Londona: "Daily Telegraph" izvještava, da u New-Yorku postoji namierna, da Amerika i Engleska zarađe izvoz pšenice za sjevero-europske neutralne države sve do tle, dok se konačno ne utvrđe, da od toga nema Niemačka nikakve koristi.

Nova potapljanja.

Kb. Berlin, 6. oktobra.

Wolffov ured javlja: Djelatnošću naših podmornica ponovo je potopljeno u zapornom pojusu 17.000 brutto tona. Među uništenim brodovima su se nalazili tri naoružana parna broda, od kojih 2 engleska, dalje jedan engleski ribarski brodić "P. M." (206 tona).

Načelnik admiralskog stožera mornarice.

Najnovije brzojavne vesti.

Uapšenja bivših ministara u Grčkoj.

Kb. Paris, 6. oktobra.

"Hayas" javlja iz Atene pod 2. o. m.: Pošto se Lambros protivio da radi saslušanja dodje pred parlamentarnu komisiju, to je naređeno da se uapsi.

"Temps" javlja iz Atene, da je i Skulidis uapsen.

Raspunuštanje kortesa.

(Naročiti brzojav "Beogradskih Novina")

Zeneva, 6. oktobra.

Pariska agencija "Radio" javlja iz Madrija: Španjska vlada je objavila, da se kortes raspuna i da će se narediti novi izbori. Ako novim izborima vlada ne dodje do većine, Date će se demisijonirati.

Španska socijalna demokracija u ratu.

Španski socijalista Dušan Popović pise u štećkom "Arbeiter Zeitung" o radu srpske socijalne demokracije za vrijeme rata. Na dan mobilizacije — veli Popović — jednoglasno je zaključeno, da se imade preduzeti borba protiv rata, a to je došlo do izražaja u parlamentarnom i uopće čitavom javnom radu. Toj sjednici prisustvovao je i drug Dimitrije Tucović, utemeljitelj marksizma u Srbiji i nađa čitavog našeg pokreta, koji je na žalost već u četvrtom mjesecu rata pao, oplakivan

od čitavog radnog naroda Srbije. U tom da se imade glasovati protiv ratnih krediti, bila je čitava stranka složna, kao u nijednom pitanju prije. 31. jula izdala je stranka u skupštini energetičnu deklaraciju protiv rata. Konačno su i "Radničke Novine" obustavljene, no kad se opet poboljšao položaj za sporazum, vlada je opet dozvolila izlaženje, ali bez ikakvih protukoncesija s naše strane. List se sve više širio u narodu i vojski, pa je konačno opet zabranjen krajem juna 1915., a izlaženje dozvoljeno mu je ponovo pod naslovom "Budućnost" pred srpskom katastrofom. Smjer je lista ostao isti, pa je cenzura postojala jedino radi njega. Vlada, vojno vodstvo i poslanici sporazuma bili su vrlo nezadovoljni "antipatriotskim" držanjem. I osobno bili smo izvrgnuti napadnjima. Tako su drugi Katerović u septembru godine 1914. napali u namjeri, da ga u more dvije komite, te je samo slučajem spašen. Protiv rata i za bezvođačni mir, bila je naša lozinka za vrijeme rata, koja se održavala u čitavom našem radu.

Koncerat gdje Maje de Strozzi-Pečić u Zemunu.

Program koncerta je slijedeći:

I. DIO:

1. a) C. Saint-Saëns: Samson i Dalila;
- b) G. Puccini: Molitva iz opere "Toska".
2. Petar Konjović:
 - a) Chanson;
 - b) Iščekivanje;
 - c) Večernja pjesma.
3. Leo Delibes: Aria iz opere "Lakme".

II. DIO:

4. Felicien David: Aria iz opere "La Perle du brésil".
5. Petar Konjović:
 - a) Pod pendžeri;
 - b) San zaspala ...;
 - c) Nane kaži Tajku;
 - d) Sabah.
6. J. Strauss: Koncertni valcer. Za glasovirom Béla pl. Pečić.

RIJEĆI PJEŠAMA.

Mihovil Nikolić:

CHANSON

Zamrzlo jezero. Sanjivo mir se nad dubokom vodom toči — snijavaju zvezde jezeru na dnu, koj nimfne da su oči.

Katkad se digne oblačak bliđi, katkada vjetar dune... s obale kao zla, nečija ruka harfine dira strune.

I onda opet mir i tišina... zamire muzika vrnuća... na obali nimfa plače i plače od žudnje, od strasnog čeznuća.

Julije Benešić

ISČEKIVANJE

Dodji mi, noći, raspni zvijezde: Za tobom žudi srce moje... Pržu mi ruku, vesel mjesec, S tobom ču krenut, kada se veče Sunorno spusti na tihu cvjeće, — Pa čemo lebdjet ko magle lake Iznad krovova bliještavih gradskih; Pa čemo tražiti, ima l' oltara, Pred kojim mogu tamjan da palim;

gradskom kapijom postavili su stražu, dva vojnika, a ostali su svi ušli u grad. Poslije kratkog vremena je u gradu istaknuta crno-žuta zastava. Šta su drugo oni u gradu radili, ne zna se. Mi smo ih dugo čekali kod realke, ali su oni ostali do u sami mrak u gradu.

Za to vrijeme je došla ladujem iz Zemuna policija, jedan žandarmerijski kapetan, tri niža oficira i 60 podoficira i žandarma. Jedan podnarednik je nosio crno-žutu zastavu, prošli su pored željezničke stанице, "Londona" i zašli su kod dvora. Tu su se postrojili na trotoaru prema dvoru a svijetu su naredili, da ide dalje i da ne stoji pred dvorom.

Cim se počeo hvatati prvi sumrak ulice su opustile, svaki je bio u svome stanu i s nekim strahom očekivao noćne dogadjaje. Ali je noć prošla u potpunom miru, bez ikakvih dogadjaja. Sutrašnji dan, četvrtak, bio je za beogradski još neobičniji. Malo oslobodjeni ujutnjim ponašanjem, austro-ugarskih vojnika i njihovih starješina, Beograđani, vidjeći da je svuda mir i red, napušnje nica da posmatraju dalje dogadjaje.

Odmah izjutra su počele sa strane Torlaka i Zarkova da ulaze u grad manje vojničke patrole, a oko 10 sati prije podne Topčiderskim drumom maršalo je nekoliko austro-ugarskih oficira, dolazec iz beogradske Posavine defilovala je kraj Milanovom i knezu Mihajlovom ulicom do Kalimegdana, odakle se vraćala pored realke, Velikog trga i Vasinom ulicom do spomenika. Odlatle su u većim odjeljenjima razmještani po raznim okolnim ulicama i čekali tu na naredjena gdje će se smjestiti. Raspoređiva-

Pa čemo tražiti groblju hlašnu, Kamo će spremi usamlju žaru S mojim veseljem. Za tobom čeznem, tih ideale, Kojeg još nikad viđao misam!... Za tih noći dolaze meni Svilne i tanke obrve crne i usne rujne... A prsti moji gore od želje, Prebirat vlasti meke tvoje, Nigda još nevidjeni, moj sveti Ideale!

... I tako sjedim kroz noć cijelu, Dok zora zarudi, mjesec probijedi, uzalud čekam na obrve meke i usne rujne... *

VEĆERNJA PJEŠMA

Spušta se blago veče, kroz vazduh lahor strui, spavaj mi draga čedo, baji, buji; baji, buji!

Babo je naš, gio tamo, gdje more silno huj, zvezdom nam pozdrav šalje, baji, buji; baji, buji!

Al' sjutra zoram ranom, sunače čim zasijai, naš baba će nam doći, buji, buji; buji baji!

POD PENDŽERI

Kradem ti se u večere, u večere pod pendžere, Aj! Aj! da ti bacim struk zumbula, da ti cvjet barem zbori, Aj kako mi sreće gori — dušo, za tebe.

wwwoktobra 1808. godine umro je u Gjakovu hrvatski književnik Juraj Serić. — 7. oktobra 1841. godine rodjen je u Njegušima kao sin vojvode Mirka Petrovića kralj Nikola, ujedno i srpski književnik. — 7. oktobra 1847. godine rodjen je u Holici Emilo Holub, znameniti češki putnik-ispitivač po Africi. — 7. oktobra 1849. godine umro je u Baltimore-u američki književnik Edgar Allan Poe. Poe je rodjen u Bostonu 1809. godine od roditelja glumaca, koje je u ranoj mlađosti izgubio. Potom ga je uzeo pod svoje ugledni trgovac Allan, koji ga dade na skolovanje u neki zavod u Engleskoj. Prešavši zatim na vrginski univerzitet u Americi, vodio je vrlo lakom život, zbog čega ga pocrimljeno prisuditi da stupi kod njega u kancleriju. S toga Poe pobijeđe u svijet i poče se baviti književnošću. Pošto se vrati pocrimljenu, ovaj ga dade na vojnu školu u West Pointu, no odavde bude uskoro otpušten zbog mnogih disciplinskih prestopa. Poslije toga se Poe oproće stalno baviti književnošću. Ma da je još onda njegov dar privlačio opštu pažnju, njeovi bi izdavači zbog njegove nestanosti redovno poslje nekog vremena dali ruke od njega. Umro je u teškim materijalnim prilikama. Njegove su se pripovjetke tek docnije stale mnogo čitateljima i prevođiti. U njima dominuju tajanstveni i kriminalni motivi.

Parobrod za posjetioce koncerta u Zenemu.

Povodom večerašnjeg dobrovoljnog koncerta u Zenemu stavlja je direkcija Ugarskog pomorskog i riječnog brodarstva posjetiocima toga koncerta na besplatnu upotrebu jedan svoj separatni parni brod, koji će poći iz Zenema za Beograd u 1 sat poslije ponoci.

Za uspomenu na svoju kćer — za beogradsku sirotinju.

Gđa Danica pok. Ilije Dušmala, državni savjetnik pričula je sirotinskom odjeljenju opštine grada Beograda svetu od 100.— kruna, na dan trogođišnjice smrti svoje rano preminule kćeri Angjelije-Belke (20. septembra po novom), kao svoj prilog za pomaganje sirotinje opštine grada Beograda.

Vrijeme u Beogradu.

Dani u Beogradu bili su do juče skoro ljetni. Jutro i večeri su malo bladniji, a preko cijelog dana sunce svijetlo toplim zracima sija kao u proljeće i ljetu.

Preksinje smo imali malo kiše, koja je padaća i juče u jutru i preko dana nekošnja puta, te doista osvježila ove inače tople dane.

Izgleda, da nam nastupaju već prvi jeseni dani ovim danima, kojima se baš mnogo izgleda niko ne raduje.

Priznanice za pomoć.

Priznanice za pomoć za mjesec oktobar izradjene su do broja 2600 i mogu se od sutra i dobiti u uredima okružnog zapovjedništva Beograd grad u Kralj Aleksandrovoj ulici broj 5, u sobi broj 57 od 8 do 10 sati prije podne.

Istoga dana odmah po prijemu priznanice prije podne blagajna e. i. k. okružnog zapovjedništva Beograd grad isplaćuje i pomoć.

Kako prilikom prijema priznanice, tako i same pomoći, potrebno je imati uza se redarstvenu legitimaciju, radi ustanovljenja identičnosti.

Važno za one, koji traže svoje.

Vrlo često događaja se, da pojedine ličnosti šalju svojim rođacima i znanimima karte i pisma u inostranstvo i vojsku, a da neznaaju tačnu adresu, pa se obraćaju toga radi preko Gemein-sames Zentral-Nachweisbüro, Wien. Takovo postupanje nije pravilno, jer ne samo da se zadržavaju pošiljke od daljnog otpremanja, već se zbog nedostatka tačne adrese često unišavaju.

Karte treba adresirati na slijedeći način: Onaj ko zna za tačnu adresu ne treba nikakvog posrednika, ma gdje god se dotični i nalazio, nego neka kartu jednostavno adresira sa oznakom mesta opredjeljenja.

Onaj pak koji samo zna, da se adresat nalazi negdje sa vojskom ili u inostranstvu, neka piše posredstvom „Internationale Komitee des Roten Kreuzes, Genf, Schweiz“ ili „Zürcher Bureau für Aufsuchung Vermisster, Zi-

Najnoviji! Najnoviji!

Jesenji BAZARI

Rječnici i gramatike stranih jezika
Muzikalije za klavir, violinu, flautu

mogu se dobiti u Knjižari „Napredak“ Beograd, Knjaz Mihajlova 9.

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

943

CIJENE OGLASIMA:

Osmina jednog milimetarskog retka (42 mm široko staje) 10 helera
 Pripisano: Petna jednog milimetar. retka (70 mm široko staje) 40 helera
 Blješće: Petna jednog štamparskog retka (70 mm široko staje) Kruna 4
Mali oglasnik Jednostavna riječ 5 helera, sa masnim slovima 10 helera.

DIPLOMIRANI DENTIST
 Beograd, Kralj Milana ul. 57,
 Specijalista za vještacke zube
 u zlatu i kaučku po najboljoj
 američkoj metodi. Izrađa solidna. Materijal najbolji
 i kakovća. Priroda 8-12
 1-8 sati po podne.
 941

Dr Gjordje Jovanović,
 lekar cijelokupnog lekarstva,
 vrši privatnu praksu i ordinira:
 Za unutrašnje i diečice bolesti
 od 10% do 12%, poslije podne.
 Stan: Skopljanska ulica br. 12.
 33218-1

ZUBNI LIJEKAR
KRISTINA ORLUŠIĆ
 specijalista za sve vrste vještackih zuba i vilica u zlatu i
 kaučku po najusavršenijoj a-
 meričkoj metodi.

Sve vrste plombi.
 Vadijenja zuba bez bola.
 Čišćenje zuba.

Opravlja i predradije stare
 zube i vilice.
 Ord. od 8-12 prije podne.
 1 od 2-6 poslije podne.
 Nedeljom samo prije podne.
 Beograd, Dečanska 3. 33128-1

Kupovine i prodaje
Poštanske marke

iz Bosne, Srbije, Austrije, voj-
 ne pošte, ratne i orijent-marke,
 kupujem u svakojakoj kollekciji
 za najvišu cijenu. Ponude
 ili poštice na A. Weisz, Brle-
 markenhandlung, Wien 1
 Adlergasse 8. 33165-8

NA PRODAJU
 20 komada direkta dužinu do
 dva metra, podesno za ogradi.
 Mogu se videti u svakoj doba
 tij. Knjeg. Ljubice broj 15.
 32202-2

DUNJU OD PERJA

tražim za kupnju. Ponude ad-
 ministraciji ovog lista pod
 "Dunja 564." 33221-2

namještenju

INTELEGENTNA
 gospodija, koja govoriti nem-
 ački, srpsko-hrvatski, rumunjski
 i nešto madjarski, do skoro
 zaposlena kao činovnica kod
 jedne c. i k. komande, traži
 sebi odgovarajuće mjesto.

Ponude administraciji ovog li-
 sta pod "M 555." 33169-3

TRAJ SE

služavka mladja za sav kućni posao kod manje poro-
 đade, kao i jedan momak (po-
 kuđar). Upitati Topčići Vjevac
 7. I. sprat desno, K. Feldmann.
 33177-8

Jedna bolja djevojka, ill
 žena, koja govoriti i njemački
 i madjarski, traži se za sve
 kućne poslove. Dobra plata
 sa stanom i hranom. Upitati:
 Makedonska ul. broj 5. Zubni
 alje. 33170-3

ZENSKA

iz bolje porodice, udovica,
 srednjih godina, traži mjesto
 za domaćicu, kod bolje situ-
 ranog gospodina. Govori srpski
 i njemački. Ponude na
 uređenstvu ovog lista pod "Do-
 mačica, 556." 33185-3

Stanovi.

ZESEBNA KUĆA
 na Gjordjevom Brdu br. 22
 izdaje se pod krtku. Za cijenu
 upitati g-dju Tomašević.
 33172-4

Dvije zasebne kuće, jedna
 u Ratarskoj, druga u Bitoljskoj
 ulici, do Palilulice pješice, sa
 4 sobe, predsjedlom i kuhinjom
 i sobom za mladje, izdaju se
 odmah. Upitati Ratarska ulica
 24. 33174-4

JEDAN DUČAN

gdje je drogerija "Guslar" Ko-
 leva ulica br. 5. Izdaje se
 pod krtku. Upitati u istoj kući.
 33196-4

ELEGANTNO

namješten stan, izdaje se. Kraja
 Aleksandra ulica 36. 33163-4

TRAŽIM

lijepo namješteni stan s elek-
 tričnim osvjetljenjem od jedne
 sobe, sobe za mladje i kuhinju.
 Platice se smješteno 120
 kruta i više. Ponude admini-
 straciji ovog lista pod znakom
 "S. 564." 33220-4

TRAZIM ELEGANTAN STAN

sa pokrovstvom od 2-5 soba
 po mogućnosti glasovir. Ponude
 pod "Prečno 563." admini-
 straciji ovog lista. 33215-4

Razno.

Izgubljena je putnica 1 to
 na putu do Passama do
 Šešenog venca. Umoljava se
 da je skorljek, da ga predava Donu
 Željko 67, gde će dobiti nagradu.
 30 kr. W. Jovanović. 33192-5

Daneski Životić, učitelj
 iz Gorjih Branetića — Ale-
 sinac. Radi prijema učova po-
 saljite vašu tačnu adresu. Ill
 naredite preko koga, ill koje
 Banke da vam novac ispoštie
 Vitoči Ninić učitelj iz Gor-
 jeg Milanovca. XIII-5.
 A-2747-5

KO BI MA ŠTO ZNAO O
 Dragoljubu Štefanoviću učeni-
 ku V. razreda Kragujevačke
 gimnazije, koji je otisao iz
 Kruševca sa srpskom vojskom,
 neka javi njegovom ocu Filipu
 Stefanoviću, zidaru Kraguje-
 vac Gružanska ulica broj 30.
 33211-5

KORESPONDENCIJA.

Živko Obradović, moli svoju
 suprugu Jelu Obradović, da
 ga izvještaj preko ovih no-
 vina o svom naletašenju, na-
 leženju njihove djece Dragoljub
 i Draginje te njegovih ro-
 ditelja. Miloja i Bogdana. Već
 odavnja nijesam dobio nikakve
 vesti i živim u velikoj brizi.

Ujedno molim svakoga onoga
 koji prošta ovaj oglas a
 poznalo mu je što o mojoj
 ženi, dječi, neka da hrabrost
 i snagu, da može u ovom
 teškom vremenu izdržati ovaj
 veliki gubitak po sve nas. Deli
 s tobom tugu i žalost tvoj brat,
 Veltimir Nikolić svetlenik bre-
 zovački. Arandjelovac. 33205-8

H Vidojkoviću Paračin, za
 Stanu Smiljanić, trg. Molim vas
 zaplatiti Miliku Jovanović ul. IX-
 br. 18. Da li je živa i zdrava
 moja mati Ljuba i kada joj je
 novac potreban vi joj podajte
 ja cu naći put u nacina, da
 vam u Paračinu pošaljem. Per-
 sida Zdravkočić Cet Uroša 30.
 Beograd. 33128-1

Na prodaju

20 komada direkta dužinu do
 dva metra, podesno za ogradi.
 Mogu se videti u svakoj doba
 tij. Knjeg. Ljubice broj 15.
 32202-2

DUNJU OD PERJA

tražim za kupnju. Ponude ad-
 ministraciji ovog lista pod
 "Dunja 564." 33221-2

Namještenju

INTELEGENTNA

gospodija, koja govoriti nem-
 ački, srpsko-hrvatski, rumunjski
 i nešto madjarski, do skoro
 zaposlena kao činovnica kod
 jedne c. i k. komande, traži
 sebi odgovarajuće mjesto.

Ponude administraciji ovog li-
 sta pod "M 555." 33169-3

TRAJ SE

služavka mladja za sav kućni posao
 kod manje porođade, kao i jedan momak (po-
 kuđar). Upitati Topčići Vjevac
 7. I. sprat desno, K. Feldmann.
 33177-8

Jedna bolja djevojka, ill
 žena, koja govoriti i njemački
 i madjarski, traži se za sve
 kućne poslove. Dobra plata
 sa stanom i hranom. Upitati:
 Makedonska ul. broj 5. Zubni
 alje. 33170-3

ZENSKA

iz bolje porodice, udovica,
 srednjih godina, traži mjesto
 za domaćicu, kod bolje situ-
 ranog gospodina. Govori srpski
 i njemački. Ponude na uređenstvu
 ovog lista pod "Do-
 mačica, 556." 33185-3

Stanovi.

ZESEBNA KUĆA
 na Gjordjevom Brdu br. 22
 izdaje se pod krtku. Za cijenu
 upitati g-dju Tomašević.
 33172-4

Dvije zasebne kuće, jedna
 u Ratarskoj, druga u Bitoljskoj
 ulici, do Palilulice pješice, sa
 4 sobe, predsjedlom i kuhinjom
 i sobom za mladje, izdaju se
 odmah. Upitati Ratarska ulica
 24. 33174-4

JEDAN DUČAN

gdje je drogerija "Guslar" Ko-
 leva ulica br. 5. Izdaje se
 pod krtku. Upitati u istoj kući.
 33196-4

ELEGANTNO

namješten stan, izdaje se. Kraja
 Aleksandra ulica 36. 33163-4

TRAŽIM

lijepo namješteni stan s elek-
 tričnim osvjetljenjem od jedne
 sobe, sobe za mladje i kuhinju.
 Platice se smješteno 120
 kruta i više. Ponude admini-
 straciji ovog lista pod znakom
 "S. 564." 33220-4

TRAZIM ELEGANTAN STAN

sa pokrovstvom od 2-5 soba
 po mogućnosti glasovir. Ponude
 pod "Prečno 563." admini-
 straciji ovog lista. 33215-4

Razno.

Izgubljena je putnica 1 to
 na putu do Passama do
 Šešenog venca. Umoljava se
 da je skorljek, da ga predava Donu
 Željko 67, gde će dobiti nagradu.
 30 kr. W. Jovanović. 33192-5

Firmopisac

Frank
 Najbrže
 Izvršenje
 pismenih poručbina

33213-8

Gospodjica

Gizela Ružićka

Dimitrije Pavlović

trgovac

Vjereni

33226

Beograd

33226

**Skice po
 želji na
 uvid**

Brod u/s.

33219

Stampom car. i kralj. gubernijske Štamvarije u Beogradu.

MALI OGLASI

Primaju se: Knez Mihajlova ul. 38.

10 helera

40 helera

Kruna 4

10 helera

10 helera